

že odvolací soud nepokládá povolení zkušební jízdy koupěchtivému za převzetí provozu. Rovná prý se jízdě na černo, když koupěchtivý předá řízení auta nezkušnému řidiči, on dopouští se tím také činu nedovoleného. V první řadě lze ohledně otázky převzetí provozu poukázat na to, co bylo shora řečeno. Tím je vyloučen omluvný důvod §u 1 (3) automobilového zákona. Také nejedná se o jízdu na černo, nejdeť o protismluvní použití auta řidičem proti vůli pánově. Ostatně by i při zajiždce na černo ručil vlastník také, jak blíže je dovedeno v důvodech repertoria nálezu čis. 227. Ve sporném případě dostal šofér, k řízení neoprávněný, příkaz od osoby, již bylo auto ke zkušební jízdě svěřeno, aby je zavezl na krátkou vzdálenost zpět do garáže. Toto zavezení (dokončení) jízdy na zkoušku nebylo protismluvní a nebylo také bezprávné. Bezprávným bylo ovšem svěřením auta řidiči nezkušnému. Ale na toto opatření nehodí se doslov zákona ani jeho tendence (§ 1 (4) aut. zák.). Vždyť se tu nestalo odnětí auta z dispozice vlastnickovy postupem bezprávným. Ke zkušební jízdě dal vlastník svolení, nebylo tedy proti jeho vůli, auto mu za jízdy nebylo odňato z dispozice, když použití jeho dalo se v mezích umluvené zkušební jízdy. Nebylo tu proto ani odnětí z dispozice vlastnickovy, ani bezprávnosti tohoto odnětí. Bezprávnost svěřením auta nezkušnému řidiči je nerozhodna.

Čís. 3820.

Obchodní pomocníci (zákon ze dne 16. ledna 1910, čis. 20 ř. zák.).

Za platnosti zákona ze dne 18. prosince 1919, čis. 91 sb. z. a n., nelze v oborech, v nichž tento zákon platí, vytvořiti zvyklostí delší pracovní dobu, než osmihodinovou. Za práci přes čas přísluší zvláštní odměna, leč že se jí zaměstnanec vzdal, což nemusí se státi výslovně, nýbrž i činem konkludentním.

V tom, že úplata přes čas nebyla za trvání služebního poměru po nějakou dobu požadována, nelze spatřovati vzdání se nároku na ni. Odměnu úhrnnou i za práci přes čas lze smluviti i mlčky s ohledem na místní zvyky.

Okolnost, kotvicí v osobě zaměstnatelově, není důvodem k propuštění zaměstnance. Pokud nelze v tom, že zaměstnavatel přijal do služby cizince bez úředního svolení, spatřovati důvod k propuštění.

(Rozh. ze dne 6. května 1924, Rv I 227/24.)

Žalobkyně, cizozemka, byla zaměstnána jako tlumočnice v závodě žalované firmy v Karlových Varech. Dne 15. srpna 1923 byla žalobkyně propuštěna, ježto prý nebylo úřadem vyhověno žádosti, aby žalobkyně jako cizozemka zastávala v tuzemsku službu. K předchozímu dotazu úřadu na žalovaného, zda žalobkyně nezbytně potřebuje, dal žalovaný zápornou odpověď. Žalobu o zaplacení služného za zbytek srpna a září 1923 a úplaty za práci přes osmihodinovou pracovní dobu p r o c e s-

ní soud první stolice zamítl, odvolací soud uznal dle žaloby. Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Odvolací soud neposoudil věc nesprávně po stránce právní, neshledav, že žalobkyně se nároku na odměnu za práci přes čas vzdala proto, že po dva měsíce přijala smluvený měsíční plat, nedožadujíc se doplatku, a pracovala přes čas dokonce i po té, když žalovaná nárok na odměnu za práci přes čas odmítla. Dle §u 6 zákona o obchodních pomocnících řídí se způsob a rozsah služeb a úplata za ně, není-li smlouvy, místním zvykem pro dotýčný druh podniku. Zákonem ze dne 18. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n. zavedena maximální pracovní doba 8 hodinová (48 hodin týdně) a nařízeno, že práce přes čas mají se platit zvlášť. Tím ovšem byl § 6 zákona o obchodních pomocnících co do rozsahu povinných služeb pozměněn. Zvyklostí nelze vytvořit delší normální (obvyklý) pracovní den — leda v těch oborech, kde dle zákona neplatí 8hodinný pracovní den. Kde platí, může býti prodloužení jen úřadem, nikoli zvykem povoleno. Trpěním nemůže se státi nezákonný stav právním. Mezi stranami není sporu o tom, že při uzavření smlouvy nebylo o době pracovní ničeho zvlášť umluveno, zejména o odměně za práci přes maximální pracovní čas. Žalovaná netvrdila také, že mlčky v tom směru bylo něco smluveno. Vycházel-li první soud z názoru, že žalobkyně musila si býti vědoma, že v saisonním obchodě pracovní doba je delší dle místního zvyku, neplyne z toho ještě, že dle téhož místního zvyku nebo zákona nepřisluší za ni zvláštní odměna. Správně to vystihl soud odvolací. Zjistil podle zpráv obchodního gremia v Karlových Varech ze dne 26. listopadu 1923, že za práci přes čas obvykle se platila zvláštní odměna a shledal správným, že žalobkyni přičten za práci nedělní zvláštní plat. To však platí podle téže zprávy ohledně práce přes čas vůbec, neboť dle ní práce přes čas obvykle se odměňovala zvlášť úhrnně. Má tedy v nedostatku zvláštní úmluvy žalobkyně ve smyslu §u 6 zákona o obchodních pomocnících nárok na zvláštní plat za práci přes zákonný čas podle místních zvyklostí. To odpovídá i zásadě zákona ze dne 18. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n., podle něhož by zvláštní odměna příslušela i kdyby nebylo zvyku, leda v případě opačné úmluvy. Není ovšem správným náhled odvolacího soudu, že by odměna za práci přes čas byla vyloučena jen, když to bylo výslovně umluveno. Zákon nikde v tomto směru úmluvy mlčky nevylučuje a proto lze ve smyslu §u 863 obč. zák. i mlčky smluviti úhrnem odměnu i za práci přes čas — a nelze vyloučiti, aby se ve smyslu čl. 279 obch. zák. a §u 6 zák. o obchodních pomocnících nevzal ohled na místní zvyky v tom směru zejména co do její výše. Ale žalovaná právě netvrdila v první stolici něco takového — totiž že by mlčky bylo smluveno, že sjednaný plat zahrnuje i odměnu za práci přes čas anebo že by se vyvinul v tom směru místní zvyk. Opak oznámilo obchodní gremium. Nelze konečně ani souditi, že žalobkyně se zvláštní odměny za práci přes čas vzdala tím, že se po 2 měsíce nehlásila o ni

a po odmítnutí také dále přes čas pracovala. Činy konkludentní musí dle §u 863 obč. zák. býti toho rázu, že nedovolují pochyb ve směru jiného výkladu. Než tomu tak není v případě sporném. Žalobkyně mohla míti příčiny zatím odměny nežádati, třeba jí nárok příslušel, ať již proto, že nechtěla vzbuditi trpkost zaměstnavatele, a nedala podnětu k výpovědi, když byla na službě závisla a mohla také doufati, že ne-sražené zálohy budou na nárok její za práci přes čas súčtovány. Proto nelze mlčení žalobkyně za vzdání se nároku považovati. Tím méně lze vyložit jako vzdání se nároku to, že žalobkyně ohlásivši po výpovědi nárok a byvši odmítnuta, pracovala přes čas dále. Vždyť mohla žalobkyně býti v pochybách, že odepření práce přes čas v místě obvyklé poskytne žalované příčinu k propuštění. Právem tedy odvolací soud nárok odměny za práci přes čas, o jehož výši není sporu, přiřkl. Rovně není nesprávně posouzena věc po stránce právní ohledně nároku odškodného za předčasné propuštění. Pro posouzení sporu není rozhodno, jako předpisy sociálně policejní platily pro přijímání cizozemcu do práce. Nejde o smlouvu, jež jest zakázána zákonem (§ 879 I. obč. zák.). Zákon smluv pracovních s cizozemci nezakazuje a proto nejsou neplatny. Proto ani správní úřady nestanovily a nemohly stanoviti neplatnosti takových smluv. Žalovaná sjednala smlouvu bez ohledu na svolení úřadu k zaměstnání žalobkyně, to dle dohody nemělo ani býti vyžádáno, nestalo se podmínkou smlouvy, proto ji musí dodržeti. Nemůže v odepření svolení úřadu ani naléztí důvodu k propuštění zaměstnance. Dle §u 27 zákona o obchodních pomocnících jsou sice důvody propouštěcí vypočteny jen příkladmo, ale dle tendence zákona je duvodem propuštění jen okolnost, ležící v osobě zaměstnancově, ne v osobě zaměstnavatelově. Nedostatek svolení k zaměstnání cizince je příčinou, přihodivši se zaměstnavateli. On má požádati o svolení k zaměstnání. Nad to nelze přehlédnouti, že žalovaná sama svým prohlášením dala podnět k zamítnutí žádosti o svolení k zaměstnání žalobkyně. Zavinění žalované samé nelze proto ani považovati za důležitý důvod dle §u 25 zákona o obchodních pomocnících. Že žalovaná mohla býti trestána, ponechávajíc žalobkyni jako cizinku ve svých službách, zavinila sama tím, že o svolení před přijetím nežádala. Jednala neopatrně, když neujednala svolení to za podmínku smlouvy. Proto právě se vlastního zavinění nemůže dovolávati jako důvodu k propuštění. Ostatně trestnou se stala ne teprve ponecháním ve službě po odepření svolení, nýbrž již přijetím bez takového svolení.

Čís. 3821.

Ustanovení čtvrtého odstavce §u 502 c. ř. s. neplatí, zrušil-li odvolací soud rozsudek prvního soudu jen pro neúolnost řízení, vysloviv jinak právní názor, shodný s právním názorem původního rozsudku prvního soudu.

(Rozh. ze dne 6. května 1924, Rv I 265/24.)

Nejvyšší soud odmítl dovolání do srovnalých rozsudků nižších soudů v rozepři o zaplacení 729 Kč 80 h a dodání 7 q uhlí.